

HEMLIGHETSMAKERI. På jobbet kunde Bengt Nylander ligga gömd och spana på misstänkta personer och syssla med telefonavlyssning. På kvällarna var han lagledare i sonens fotbolls- och hockeylag och körde dottern Anna till basketmatcherna.

Foto: Alexander Larsson Vierth/TT

FÖRSONADE. Hemlighetsmakeriet som följde med Bengts jobb drabbade relationerna. Men efter en konfliktfylld uppväxt har dottern Anna, i dag 41 år, kunnat närma sig sin pappa igen.

Bengts hemliga jobb tärde på familjelivet

LIVSSTIL

Under 25 år arbetade Bengt Nylander inom Säpos kontraspionage. Jobbet var så hemligt att Bengts familj knappt visste vad han arbetade med. Efter att ha skrivit en bok om det utmanande uppdraget har Bengt och dottern Anna kunnat närma sig varandra igen.

Vi stämmer möte, Anna, Bengt och jag på ett hotell i centrala Stockholm. Ett par våningar upp, längst in i ett hörn där persiennerna är neddragna och vinterljuset strilar in – vilket leder tankarna till säkerhetstjänstens slutna värld.

Bengt har under tre års tid skrivit och sammanställt boken "Det som inte har berättats: 25 år vid Säpos kontraspionage", som kom ut för drygt ett år sedan.

– Syftet var att ge ett inifrånsperspektiv av en omvälvande period inom Säpo. När hemliga operationer nu övergått till historia kan jag även berätta för min familj vad jag ägnade mig åt på jobbet, säger Bengt Nylander.

Bengt började sin poliskarriär inom Södertäljepolisen, därefter kom han till Huddingegruppen.

– En av de perioder då jag kände att jag gjorde som störst nytta i samhällets tjänst var i Huddingegruppen 1977 till 1981. Vi hade närhet till kriminella och missbrukare på ett annat sätt än i dag. Nu är ju kriminaliteten mycket grövre, så det är inte möjligt, säger Bengt på utpräglad småländska.

– Vi var 20 man som spanade, utredde och gjorde allt. Vi gjorde analyser av läget, satte in resurser – och gjorde tillslag. Man hade en sådan möjlighet att påverka, och vi gjorde stora beslut av

narkotika och pengar. Många fick långa fängelsestraff.

Därefter blev han headhunted till Säpo och Ryssroteln. Ett par år tidigare, 1979, hade bomben briserat: det fanns en spion i Säkerhetspolisens epicentrum – Stig Bergling. Bergling dömdes till livstids fängelse men händelsen skakade om Sverige och påverkade Säpo i många år. Sovjethotet uppfattades som en realitet och det dröjde inte länge för rän skärgården drabbades av ubåtskränkningar.

I den här verkligheten med hot och förrädare i sin närhet rörde sig Bengt. På hemmaplan fanns fru och två barn. En av dem var Anna, i dag 41 år gammal.

– Jag kommer ihåg att jag prenumererade på tidningen Kamratposten. Jag fick en brevvän som var från Sovjetunionen och var jätteglad. Så jag skickade ett

brev och berättade det för pappa. Han skällde ut mig, säger Anna.

Bengt, som sitter bredvid och lyssnar, minns inte händelsen.

– Jag fattade inte varför du blev så arg, men jag förstod att det handlade om liv och död. Du sa att jag inte kunde skriva till någon i Sovjetunionen, då vi behövde tänka på rikets säkerhet. Jag förstod att jag hade gått över en gräns. Sovjetunionen var ju din största fiende. Jag fattade att du jobbade med något stort och hemligt.

Det var en tid av hemlighetsmakeri. Bengt Nylander var alltid extra vaksam mot nya personer som sökte upp honom. De kunde vara infiltratorer som ville tränga sig in i verksamheten, via honom. Han såg alltid till att ha ryggen fri.

Anna berättar att inte ens mamma Agnetha riktigt visste vad Bengt ägnade sig åt på jobbet, och när barnen var i tonåren skilde sig föräldrarna.

När Anna sedan blev äldre och flyttade till Spanien blev hon ihop med en kille vars pappa hade ett säkerhetsklassat jobb, vilket gjorde att Bengt fick kolla upp föräldern och anmäla situationen till sin chef.

– Så jag finns i Säpos papper? Som en risk för rikets säkerhet? frågar Anna.

” Jag fattade inte varför du blev så arg, men jag förstod att det handlade om liv och död. Du sa att jag inte kunde skriva till någon i Sovjetunionen.

Dottern Anna, minns en konflikt om en brevvän

– Ja, jag var tvungen att anmäla det, för att inte anses ha bristande säkerhetsmedvetenhet, säger Bengt.

– Pappa har hela tiden velat veta vad jag gör och vem jag är med, men jag har aldrig vetat vad han gör. Det var oerhört frustrerande och jobbigt. Jag har känt mig överkörd. Vi har bråklat, diskuterat och haft en dålig relation under flera år, berättar Anna.

Bengt försökte bry sig som en vanlig förälder, men kan i backspegeln se att det blev lite överdriven kontroll. Han och hans kollegor hade behövt bättre stöd från "hr-avdelningen", säger han, som då bestod av två poliser som fått lite utbildning i personalfrågor. Efter två års uppehåll i kontakten mellan far och dotter hörde Bengt av sig till Anna i somras.

– Vi sågs på ett fik, sedan läste jag hans bok. Det blev en bekräftelse på allt jag känt. Detta sammelsurium av människor som pappa träffat från olika samhällsklasser och miljöer. Där man inte visste vem man kunde lita på och vem han jobbade för. Pappa har inte bara varit chef för kontraspionage på jobbet – utan även hemma.

Det blev hela 46 år inom polisen för Bengt Nylander, varav 25 på Säpo, och som pensionär är han fortfarande aktiv och samhällsengagerad. Bland annat föreläser han om sin tid inom säkerhetspolisens.

Det har varit en utmanande resa, säger Anna:

– Jag har bearbetat det som varit. Jag är här och nu, inte kvar i det förflutna. Och jag fokuserar på de bra saker som jag har lärt mig av pappa – att vara stark, modig och alltid gå min egen väg. (TT)

Birgitta Stolt

BENGTS BOK

● **"Det som inte har berättats: 25 år vid Säpos kontraspionage"** är skriven av Bengt Nylander, chef för Säpos kontraspionage till 2005. Den kom ut hösten 2016 på Hjalmarson Högberg Bokförlag och beskriver 25 omvälvande år vid säkerhetspolisens. Den handlar bland annat om murens fall, gripandet av Ericsson-spionen och Stasis upplösta agentnät. (TT)

